

ЗМІСТ

І. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ОСНОВНИЙ ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

1.1. Сучасний стан та основні особливості системи стратегічного планування в Україні (<i>Горшкова Н.І., Сітнікова Н.П., Боліла Т.В.</i>)	10
1.2. Методи та підходи до прогнозування макропоказників на середньострокову перспективу (<i>Богомазова В.М., Заворотько О.В.</i>)	22
1.3. Визначення і прогнозування показників продуктивності праці (<i>Беседін В.Ф., Горшкова Н.І., Кожем'якина С.М., Могілат І.М., Ревенко А.П.</i>)	38
1.4. Аналіз формування та виконання основних положень політики перерозподілу доходів за секторами економіки (<i>Сергієнко О.М., Лебедева Т.В., Могілат І.М.</i>)	49
1.5. Прогнозування розвитку економіки у складі стратегії економічного і соціального розвитку України на довгострокову перспективу (<i>Пенькова О.Г.</i>)	60
1.6. Цінові методи регулювання діяльності природних монополій (<i>Беседін В.Ф., Островецький В.І.</i>)	69
1.7. Трансформація секторальної структури національних економічних систем в умовах постіндустріалізації (<i>Гончаров Ю.В., Олешко А.А.</i>)	80
1.8. Прогноз і оцінка структурних зрушень в основних агрегатах ВВП (<i>Циганюк А.В.</i>)	86
1.9. Державна політика захисту економічних інтересів як складова стратегії економіки України (<i>Школенко О.Б.</i>)	96
1.10. Стратегия развития внешнеэкономических связей: Украины и Бангладеш (<i>Абедин М. Д.</i>)	102
1.11. Стратегічне прогнозування та планування у формуванні суспільного розвитку (<i>Кузьменко Р.В.</i>)	107
1.12. Особливості стратегічного планування аграрної сфери економіки України (<i>Фицик Л. А.</i>)	117
1.13. Стратегічні питання розвитку туризму в Україні (<i>Соловйов Д.І.</i>)	121
1.14. Сучасні тенденції розвитку готельного господарства України (<i>Гладуняк Ю.В.</i>)	125
1.15. Теоретичні аспекти розробки стратегії соціально-економічного розвитку (<i>Поляков М.А.</i>)	131
1.16. Стратегія залучення найманої праці у виробничий процес у трансформаційному періоді (<i>Пацалюк І.О.</i>)	135
1.17. Стратегічні аспекти трансформації вищої освіти в Україні (<i>Саквенко Т.М.</i>)	140
1.18. Проблеми та реалії стратегічного планування соціально-економічного розвитку України (<i>Мищук О. В.</i>)	143

1.5. Прогнозування розвитку економіки у складі стратегії економічного і соціального розвитку України на довгострокову перспективу

Проблеми прогнозування макроекономічних показників і пропорцій набули суттєвого значення в сучасній вітчизняній та зарубіжній економічній науці і практиці, особливо за умов пошуку альтернативних шляхів розвитку, можливостей підтримання стабільної економічної ситуації та спрямування вектора розвитку економіки до зростання. Стратегічний плановий підхід, який стає необхідною передумовою участі країни у глобальному сталому розвитку, може завершитися успіхом у тому випадку, коли вона реалізує своє довгострокове бачення майбутнього розвитку.

Необхідність прогнозування основних макроекономічних показників розвитку економіки обумовлюється потребою держави у визначенні шляхів розвитку суспільства на поточний період та перспективу і обґрунтуванні потреби в економічних ресурсах, що забезпечують їх досягнення, для виявлення найбільш ймовірних та економічно ефективних варіантів поточних, середньострокових та довгострокових планів, обґрунтування основних напрямків економічної і соціальної політики, передбачення наслідків прийнятих рішень та розроблення конкретних заходів для досягнення встановлених цілей.

Система макроекономічного прогнозування поєднує короткострокові, середньострокові і довгострокові прогнози макроекономічних показників. Найбільше поширення мають короткострокове державне прогнозування макроекономічних показників для щорічних цілей розробки бюджету на наступний рік. Прогноз під бюджет передбачає, що Мінекономіки за участю інших центральних органів виконавчої влади проводить детальне прогнозування до кінця поточного і на наступний рік і прогноз ще на три роки. З останніх років регулярно раз на два роки готуються також розгорнуті державні макропрогнози на середньостроковий період, (до 5 років). Якщо короткострокове державне прогнозування можна вважати достатньо опрацьованим в практичному і методичних аспектах, то середньострокове

менше і особливо довгострокове прогнозування потребують формалізації і вдосконалення методологічного, методичного і практичного аспектів прогнозних робіт на державному рівні [88, С. 143].

Оцінка перспектив розвитку економіки країни пов'язана з великою кількістю розрахунків як на макрорівні, так і на рівні окремих галузей, виробничих комплексів і регіонів. Комплексний підхід до вирішення завдань соціально-економічного прогнозування визначає необхідність розробки складного інструментарію, особливо це стосується довгострокового періоду. З огляду на зазначене актуалізується необхідність дослідження методологічних підходів до прогнозування розвитку економіки на довготривалу перспективу, формулювання пропозицій щодо їх вдосконалення та розроблення прогнозу основних макроекономічних показників до 2030 року.

На сьогодні наявні розробки макроекономічних моделей прогнозування ВВП. Зокрема, «Макромодель економіки України-1», розроблена фахівцями Інституту економіки та прогнозування НАН України; «Початкова робоча модель для України», розроблена канадськими спеціалістами; «Математичну модель Інституту економіко-математичного моделювання»; «Макроекономічну модель української економіки», розроблена колективом польських авторів та «Модель Світового банку». За результатами аналізу існуючих моделей виявлено, що в Україні на даний час не існує моделі, яка б дозволяла комплексно враховувати різні варіанти розвитку світової економіки та вплив загальноекономічної політики уряду.

За оцінками вітчизняних і зарубіжних вчених, у даний час нараховується понад 150 методів прогнозування, однак число базових, що найчастіше використовуються, складає 15-20. До них можна віднести наступні методи: експертних оцінок; прямих прогнозних розрахунків; екстраполяції за трендом; еластичності; кореляційні методи; економіко-математичні моделі тощо. Більшість з них базується на обробці фактичних даних у ретроспективі і передбачає пролонгацію діючих умов на перспективу. Природно, що у країнах з усталеною економікою вони дають прийнятні результати. Але у країнах, де економіка реформується, результати прогнозів значно відхиляються від факту. Як приклади неточних прогнозів можна навести прогнози ВВП на 2004 і 2005 роки, прогнози надходжень до бюджету у 2004 і 2006 роках тощо.

Головною відмінністю довгострокового прогнозування від коротко- і середньострокового є та обставина, що трендові, кореляційні і економіко-математичні моделі не дають необхідної точності при їх використанні на довгострокову перспективу. Якщо трендові моделі дають прийнятні результати на короткострокову перспективу, а економіко-математичні за наявності стійкої динаміки і на середньостроковий період, то при їх використанні на довгостроковий період результати прогнозування, як правило, бувають невтішними.

Для прогнозування системи показників можуть використовуватися різні моделі і підходи. Досвід показує, що найбільш прийнятними і достовірними є

наступні методи і моделі: метод прямих розрахунків; метод прямих прогнозних розрахунків; нормативний метод; балансовий метод; метод прогнозування за питомою вагою одного показника в іншому; структурне прогнозування тощо [62]. Але окреме застосування цих методів не дозволяє врахувати можливий вплив заходів економічної політики в наступних періодах.

Тому найбільш доцільним для прогнозування системи ОМЕП на довгострокову перспективу вважаємо **комбінований метод**. Він передбачає два головних етапи. На першому з них прогнозується система ОМЕП за базовим варіантом розвитку, коли протягом періоду прогнозування не передбачається суттєвих відмінностей від умов, що діяли в ретроспективі.

На другому етапі по відношенню до базового варіанту додаються результати впливу (+, -) зовнішніх і внутрішніх припущень та заходів економічної політики.

Для прогнозування системи ОМЕП за базовим варіантом передбачено **структурний метод**. Його сутність полягає в тому, що в системі ОМЕП визначається головний показник, який є як би системоутворюючим, пов'язаним з більшістю інших показників системи, а всі інші показники визначаються як структурні елементи, або як частки головного показника. В системі ОМЕП головним показником можна рахувати валовий випуск і ВВП.

Якщо за головний показник прийняти ВВП, то за структурним методом, виходячи із галузевої (за ВЕД) структури, можна отримати на стадії виробництва дані про ВВП галузей (ВГП – валовий галузевий продукт), на стадії утворення доходів – дані про структуру розподілу доходів і на стадії кінцевого використання – про обсяги використання доходів.

Основні складності при використанні структурного методу полягають у виборі методу прогнозування головного показника та у визначенні структури (частки) інших показників у перспективному періоді.

Для прогнозування основного показника, у нашому випадку ВВП, враховуючи недоліки існуючих методів, було запропоновано два підходи: за темпами розвитку і за динамікою чисельності населення (чисельності зайнятих) і продуктивності праці.

Відповідно до розробленої методології нами виконані варіантні розрахунки ВВП на перспективу до 2030 року. Природно, що за різними моделями отримані різні результати, що мають суттєві відмінності. А потрібно визначити з них один, який буде прийматися як головний. Особливо складним є визначення величини головного показника коли можна здійснити декілька прогнозів.

По аналогії з дією закону великих чисел, коли дійсна величина події проявляється як середньозважена величина з кількості наявних подій, для визначення величини головного показника прийнято використання **мультимодельного методу**, як методу статистичної обробки результатів декількох прогнозів, здійснених за різними моделями, шляхом визначення середньої (чи середньозваженої) величині ранжируваного (за зростанням чи

зменшенням) ряду множини прогнозованих показників при очищенні їх від випадкових значень.

Прогнозування економічних показників за мультимодельним методом здійснюється за наступним порядком:

1. Відбір z -тих моделей для прогнозування макропоказників $z = 1, 2, \dots, k, \dots, m$;

2. Прогноз показників за z -тими моделями;

3. Побудова ранжированого ряду з множини результатів прогнозу за m моделями на t -ий період;

4. Очистка ранжированого ряду від випадкових прогнозів (виключення крайніх результатів ряду);

5. Визначення середньоарифметичної величини ряду, яка приймається як показник варіанту прогнозу у періоді t .

У випадку різної довіри до окремих прогнозів їм можуть надаватися відповідні ваги.

Коло моделей, прогнози за якими мають бути включені у прогнозування за мультимодельним методом прогнозу, визначається експертним шляхом, виходячи з наявних до того часу прогнозів авторитетних установ і фахівців та моделей, за якими є можливість здійснити додаткові прогнози [10, С. 36].

Визначений таким чином показник приймається як базовий варіант прогнозу, по відношенню до якого структурним методом прогнозуються інші показники. Структура (частка) інших показників у головному визначається окремими прогнозами кожної структурної складової за моделями з більшим коефіцієнтом R^2 . Якщо має місце значна незбалансованість структури (сума не дорівнює 100%), то величина незбалансованості розподіляється пропорційно значенням складових структури, чи методом колективних експертних оцінок, чи повністю відноситься до найбільшого елементу.

Виходячи з означеної методології в НДЕІ були виконані прогнози базового варіанту ВВП на період до 2030 року.

Один з варіантів передбачав прогнозування ВВП за темпами зростання. Попередній аналіз динаміки темпів розвитку країн з різним ступенем розвитку дозволив зробити такі висновки:

- країни з економікою, що розвивається, мають високі темпи розвитку, бо відлік у них йде від занадто малого рівня. Темпи розвитку у них сягають 12-8%, а цей період продовжується 20-25 років;

- країни стабілізаційного розвитку мають порівняно з попередньою групою країн дещо нижчі темпи зростання через кращі початкові умови. Темпи розвитку у них сягають 7-4%, а цей період продовжується 20-30 років;

- у розвинених країнах темпи розвитку замалі, бо при великих обсягах ВВП приріст у процентному відношенні складає 4-2%. Але на одну особу ВВП складає 20-30 тис. дол.

Україна у теперішній час підходить до періоду стабілізаційного розвитку. Якщо за 2000-2004 роки середній темп росту складав 8,4%, то в останні два роки він дорівнює 7,3%. Враховуючи подібність тенденцій розвитку країн

кожної групи в довгостроковому періоді для економіки України прогнозується уповільнення динаміки зростання ві/7 6,5% до 2010 року, 6,5 6% до 2015 року; 6–5,5% до 2020 року; 5,5–5% до 2025 року та 5 4% до 2030 року (рис. 1.2).

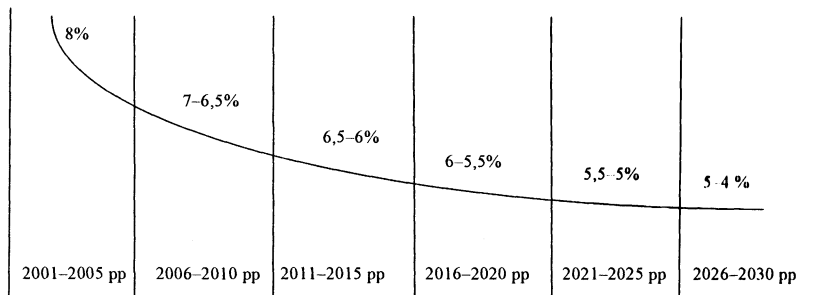

Рис. 1.2. Темпи зростання економіки України за роками перспективи

Перші значення темпів зростання економіки відносяться до оптимістичного варіанту розвитку, другі – до песимістичного, відповідно розрахунки ВВП за темпами розвитку було проведено за двома сценаріями.

Результати розрахунку отриманих значень ВВП за роками перспективи в оптимістичній та песимістичній інтерпретації наведені в таблиці 1.8.

Згідно прогнозу за динамікою темпів розвитку за оптимістичним сценарієм ВВП у 2030 році у цінах 2007 року (тобто без врахування інфляції) становитиме 2774 млрд. грн., або більший від 2007 року майже у 2,9 рази, за песимістичним – 2429 млрд. грн., або у 2,4 рази більше від 2007 р.

Другим варіантом прогнозування ВВП на довгострокову перспективу були розрахунки на основі прогнозу чисельності населення та продуктивності праці. Розрахунки також проводилися за оптимістичним та песимістичним сценарієм. Принциповою відмінністю цих сценаріїв була оцінка прогнозованої чисельності населення України. Оптимістичний сценарій побудовано на основі тренду приросту (скорочення) чисельності населення, за яким приріст населення в Україні почнеться з 2017 року ($R^2 = 0,953$).

Песимістичний сценарій припускає подальше скорочення чисельності населення України в середньому на 0,2 млн. осіб за рік до 42 млн. у 2030 році.

Загальний алгоритм розрахунків для обох сценаріїв передбачав оцінку (на основі тренду тенденцій 2001–2007 pp., $R^2 = 0,849$) частки зайнятих у загальній чисельності населення протягом усього прогнозованого періоду за роками та темпів зростання продуктивності праці на одного зайнятого. На наступному етапі розраховувалась окремо для обох сценаріїв кількість зайнятих за роками перспективи та визначався прогнозний ВВП як добуток зайнятих осіб та прогнозованої продуктивності праці. Результати розрахунків наведено в табл. 1.9.

Таблиця 1.8.

Прогноз динаміки ВВП, у цінах 2007 р. (за темпами зростання)

Роки	Оптимістичний сценарій			% приросту за 5 р.	Песимістичний сценарій			% приросту за 5 р.
	Реальні зміни ВВП, % до попереднього року	ВВП, млн. грн.	% приросту до 2007 р.		Реальні зміни ВВП, % до попереднього року	ВВП, млн. грн.	% приросту до 2007 р.	
2007		712945				712945		
2008	7	762851,2	7,0	97,84	6,5	759286,4	6,5	95,08
2009	7	816250,7	14,5		6,5	808640	13,42	
2010	7	873388,3	22,5		6,5	861201,6	20,79	
2011	6,9	933652,1	30,9		6,4	916318,6	28,5	
2012	6,8	997140,4	39,8	38,3	6,3	974046,6	36,6	35,1
2013	6,7	1063949	49,2		6,2	1034438	45,1	
2014	6,6	1134169	59,1		6,1	1097538	53,9	
2015	6,5	1207890	69,4		6	1163390	63,2	
2016	6,4	1285195	80,2	35,1	5,9	1232031	72,8	31,9
2017	6,3	1366163	91,6		5,8	1303488	82,8	
2018	6,2	1450865	103,5		5,7	1377787	93,2	
2019	6,1	1539368	115,9		5,6	1454943	104,1	
2020	6	1631730	128,9	31,9	5,5	1534965	115,3	28,8
2021	5,9	1728002	142,4		5,4	1617853	126,9	
2022	5,8	1828226	156,4		5,3	1703599	138,9	
2023	5,7	1932435	171,0		5,2	1792187	151,4	
2024	5,6	2040651	186,2	28,8	5,1	1883588	164,2	22,8
2025	5,5	2152887	201,9		5	1977768	177,4	
2026	5,4	2269143	218,2		4,4	2064789	189,6	
2027	5,3	2389407	235,1		4,3	2153575	202,0	
2028	5,2	2513656	252,5	28,8	4,2	2244025	214,7	22,8
2029	5,1	2641853	270,5		4,1	2336030	227,6	
2030	5	2773946	289,1		4	2429472	240,7	

Таблиця 1.9.

Прогноз динаміки ВВП, у цінах 2007 р. (за продуктивністю праці зайнятого населення)

Роки	Продуктивність праці, ВВП на 1 зайняту особу, тис. грн.	Оптимістичний сценарій			Песимістичний сценарій		
		Чисельність населення, млн. осіб	Зайняте населення, млн. осіб	ВВП, млн. грн.	Чисельність населення, млн. осіб	Зайняте населення, млн. осіб	ВВП, млн. грн.
2007	31,9	46,6	22,3	712945	46,6	22,3	712945
2008	35,3	46,3	22,2	785754,2	46,3	22,1	784411,1
2009	40,2	46,1	22,2	894599,3	46,0	22,1	891804,2
2010	45,1	45,9	22,2	1004244	45,8	22,2	1001168
2011	49,1	45,7	22,3	1095086	45,6	22,2	1091046
2012	53,6	45,6	22,4	1200972	45,4	22,2	1194956
2013	57,3	45,5	22,4	1285692	45,2	22,3	1276654
2014	61,6	45,4	22,5	1389307,5	45,0	22,3	1375764,6
2015	65,1	45,4	22,6	1473680	44,8	22,3	1454281
2016	69,2	45,3	22,7	1577034	44,6	22,3	1549797
2017	73,5	45,4	22,9	1682568	44,4	22,4	1645445
2018	77,7	45,4	23,0	1790503	44,2	22,4	1741214
2019	81,9	45,5	23,2	1901063	44,0	22,4	1837087
2020	86,0	45,6	23,4	2014478	43,8	22,4	1933052
2021	90,2	45,7	23,6	2130983	43,6	22,5	2029093
2022	94,4	45,9	23,8	2250814	43,4	22,5	2125197
2023	98,6	46,1	24,1	2374216	43,2	22,5	2221350
2024	102,8	46,4	24,3	2501436	43,0	22,5	2317537
2025	107,0	46,6	24,6	2632725	42,8	22,5	2413744
2026	111,2	46,9	24,9	2768339	42,6	22,5	2509958
2027	115,4	47,3	25,2	2908540	42,4	22,5	2606163
2028	119,6	47,6	25,5	3053593	42,2	22,6	2702346
2029	123,8	48,0	25,9	3203767	42,1	22,6	2805155
2030	128,0	48,5	26,2	3359337,4	42,0	22,7	2908437,7

В результаті розрахунків за оптимістичним сценарієм чисельність населення станом на 2030 рік становитиме 48,5 млн. осіб, з них зайнятих – 26,2 млн. осіб, а ВВП – 3359 млрд. грн., за песимістичним сценарієм чисельність населення – 42 млн. осіб, з них зайнятих – 22,7 млн. осіб, ВВП – 2908 млрд. грн. Продуктивність праці зайнятого населення для обох сценаріїв зростає однаковим темпом.

Подальшим варіантом розрахунків було застосування підходу до прогнозування ВВП на основі продуктивності праці без врахування частки зайнятих, тобто в розрахунку на одну особу від загального населення країни, та з урахуванням потенційної динаміки зростання ВВП, що була застосована в першому варіанті розрахунків за динамікою зростання, що наведена на рис. 1.2, зокрема мінімальних з можливих значень зростання. Такий підхід ґрунтується на припущенні, що частка зайнятого населення буде відносно сталою протягом аналізованого періоду. Результати розрахунку із застосуванням такого підходу наведені в табл. 1.10.

За результатами розрахунку із застосуванням такого підходу станом на 2030 рік передбачається чисельність населення України – 42 млн. осіб, а ВВП в розмірі 2190 млрд. грн., тобто зростає в 3 рази.

Наступним етапом прогнозу було застосування мультимодельного методу для визначення базового варіанту ВВП. За результатами прогнозу ВВП за різними методами та сценаріями варіація між максимальним та мінімальним значеннями прогнозованого показника станом на 2030 рік складає 1169721 млн. грн.

Після розміщення отриманих величини ВВП за зростанням (станом на 2030 рік) та оцінки кожного інтервалу методом абсолютних різниць було зроблено висновок про необхідність очищення множини від прогнозованої величини ВВП за продуктивністю праці зайнятого населення, зокрема, оптимістичного сценарію. Застосування коефіцієнтів вагомості прогнозів в цьому випадку недоцільно в зв'язку з невизначеністю щодо їх пріоритетності з точки зору ймовірності реалізації.

З інших чотирьох отриманих результатів прогнозованого значення ВВП було визначено базове прогнозоване значення ВВП за роками перспективи до 2030 року. Результати розрахунку базового прогнозу ВВП наведені в таблиці 1.11.

Станом на 2030 рік за базовим прогнозом ВВП у цінах 2007 року становитиме 2575 млрд. грн. та перевищить рівень 2007 року в 3,6 рази. Якщо ж оцінювати цей ріст у співставленні з іншими країнами, то в 2030 році за рівнем життя (ВВП на 1 особу) Україна вийде лише на сучасний рівень Чехії. Але за ці роки всі країни підуть ще далі, а наша країна залишиться в категорії «наздоганяючої». Не додає оптимізму й демонстроване українською економікою зростання протягом останніх семи років. Адже вже багато років Україна перебуває під постійним впливом політичних шоків, які призводять до ресурсних втрат, порушують відтворювальні процеси й поглинають енергію зростання. Економічні цикли набули яскравого забарвлення політичних, тому

економіка ніяк не може вийти на стійку траєкторію динамічного зростання і рухається у своєму розвитку по синусоїді [36].

Таблиця 1.10.

**Прогноз динаміки ВВП, у цінах 2007 р.
(за темпами зростання продуктивності праці)**

Роки	Реальні зміни ВВП на 1 особу, % до попереднього року	ВВП, млн. грн.	Чисельність населення, млн. осіб	Продуктивність праці, ВВП на 1 особу населення	Зростання продуктивності праці до 2007 року, %
2007	107,0	712945	46,6	15299	100,0
2008	106,5	754386	46,3	16293	106,5
2009	106,5	798215	46,0	17352	113,4
2010	106,5	846403	45,8	18480	120,8
2011	106,4	896640	45,6	19663	128,5
2012	106,3	948948	45,4	20901	136,6
2013	106,2	1003344	45,2	22197	145,1
2014	106,1	1059837	45,0	23551	153,9
2015	106,0	1118434	44,8	24965	163,2
2016	105,9	1179134	44,6	26437	172,8
2017	105,8	1241930	44,4	27971	182,8
2018	105,7	1306807	44,2	29565	193,2
2019	105,6	1373744	44,0	31221	204,0
2020	105,5	1442712	43,8	32938	215,3
2021	105,4	1513675	43,6	34717	226,9
2022	105,3	1586588	43,4	36557	238,9
2023	105,2	1661399	43,2	38458	251,3
2024	105,1	1738047	43,0	40419	264,2
2025	105,0	1816461	42,8	42440	277,4
2026	104,4	1887523	42,6	44308	289,6
2027	104,3	1959444	42,4	46213	302,0
2028	104,2	2032110	42,2	48154	314,7
2029	104,1	2110414	42,1	50128	327,7
2030	104,0	2189616	42,0	52133	340,7

Таблиця 1.11.

Базовий прогноз динаміки ВВП, у цінах 2007 р.

Роки	ВВП, млн. грн.	Зростання ВВП до 2007 року, %	Зростання ВВП за п'ять років, %
2007	712945	100,0	202,8
2008	765346	107,3	
2009	828727	116,2	
2010	895540	125,6	
2011	959414	134,5	138,0
2012	1028773	144,3	
2013	1094596	153,5	
2014	1166827	163,6	
2015	1235999	173,3	132,3
2016	1311539	183,9	
2017	1389257	194,8	
2018	1469168	206,0	
2019	1551285	217,6	127,8
2020	1635615	229,4	
2021	1722156	241,5	
2022	1810903	254,0	
2023	1901843	266,7	123,2
2024	1994956	279,8	
2025	2090215	293,2	
2026	2182853	306,1	
2027	2277147	319,4	123,2
2028	2373034	332,8	
2029	2473363	346,9	
2030	2575368	361,2	

Тому, найважливішим завданням країни є політична консолідація щодо пріоритетності економічного розвитку країни та визначення таких заходів економічної політики, які б дозволили зробити прорив у розвитку економіки, дали б можливість вийти за ці роки на рівень розвинутих країн. Звісно, що це завдання є дуже складним і потребує неординарних заходів. Але до цього треба наближатися.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЗА РОЗДІЛОМ 1.

1. Аксьонова Л.О., Кальченко Л.В. Розвиток приватної освіти як інституту ринкової економіки // Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць. – Вип. 179. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2003. – С. 163-167.
2. Ансофф И. Стратегическое управление / Пер. с англ. - М.: Экономика, 1989. – 519 с.
3. Бажал І. Гостинець гостеприимства. Круглый стол на тему «Проблемы подготовки кадров для гостиничного хозяйства» // «Дзеркало тижня». – №18 (546). – 2005.
4. Бальцерович Л. Свобода і розвиток: економія вільного ринку. Пер. з польськ. - Львів, 2000.
5. Банникова Н., Ермакова Н. Стратегическое планирование в инновационно активных предприятиях аграрной сферы // АПК: экономика, управление. – 2005. - №2. – С.31-36
6. Банникова Н. В. Особенности стратегического планирования аграрного производства // Достижения науки и техники АПК. – 2004. - №11. – С. 15-16.
7. Барабашук О.К. До проблеми захисту вітчизняного товаровиробника // Галицькі контракти, №25, 2003. – С.26-28.
8. Бариз В., Ледебур Л. Нові регіональні економіки. Пер. з англ. А. Пехник. – Львів: Літопис, 2003. – 196 с.
9. Бей О. Теоретичні підстави міжнародної інтеграції. – Мюнхен: Український вільний університет, 1985. – 80 с.
10. Беседін В.Ф. Мультимодельне сценарне прогнозування макроекономічних показників розвитку економіки // Економіка України: проблеми економічного розвитку. Колективна монографія. / За ред. В.Ф. Беседіна, А.С. Музиченка. – К.: НДЕІ – 2007. – С. 34–38.
11. Богданович В., Семенченко А. Формалізація стратегічного планування у сфері державного управління // Економіка України. – 2007.- №2.- С.13 -26.
12. Власкин Г.А. Промышленная политика в условиях перехода к инновационной экономике: Опыт стран Центральной и Восточной Европы./Г. Власкин – М.: Наука, 2006. – 246 с.
13. Гальчинський А., Львовчкін С. Становлення інвестиційної моделі економічного зростання України. // Економіка України. – 2004.- №6. - С.4-11.
14. Гесць В. М. Економіка України: моделі, реформування, зміна структури та прогноз розвитку. – К.: ІНДУС при КМ України, 1993.
15. Грейсон Дж., О'Делл К. Американський менеджмент на порозі ХХ ст. – М.: Економіка, 1991. – 352 с.
16. Дацюк С. Функции государственной стратегии // <http://www.niss.gov.ua>
17. Дмитренко Г.А. Антропосоціальні пріоритети раціонального використання трудових ресурсів в Україні // Наукові доповіді. – К.: РВП СУ НАН України, 2005. – Т. 1.- С. 277-286.
18. Дмитренко Г.А. Формування соціального (громадського) суспільства в Україні на основі антропосоціального підходу // Українські аспекти соціальної роботи: Збірник - К.: МАУП, 2006. – С. 59-78.
19. Довгострокове прогнозування територіального економічного розвитку Росії. Методологічні основи і прогноз на період до 2015 року / Під ред. д.э.н., проф. Б.М. Штульберга. М.: СОПС, 2002.
20. Додин С. Нетарифное регулирование в таможенной практике Украины // Митна справа.- 1999. - №2.- С.29-35.
21. Драгунова Т.А., Майданік І.П., Чвертко Л.А. Потенціал робочої сили у курортно-рекреаційній і туристичній сфері // Матеріали доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Інформаційні технології в управлінні туристичною та курортно-рекреаційною економікою». – Видавничий центр АУІТ «АПУ». – Бердянськ. –С. 85–87.
22. Дудченко О.В. Соціальна спрямованість стратегічного планування // Формування

ринкових відносин в Україні. – 2004. - №9. – С.232-234.

23. Дудченко О.В. Стратегічне планування в Україні // Формування ринкових відносин в Україні. – 2004. - №5. – С.24-31.

24. Економіка Сполучених Штатів. Парис. - Вашингтон: Інформаційне агентство Сполучених Штатів, 1991 – 212 с.

25. Економіка України: Стратегія і політика довгострокового розвитку/ За ред. акад. НАН України В.М. Гесейца. К. Ін-т економічного прогнозування. «Фенікс». 2003. – 1008 с.

26. Економічна енциклопедія: У трьох томах. За ред. кол., С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавництво центр «Академія», 2002.

27. Еременко В.Г. Основи соціальної економіки. Популярний курс. - К., 1997.

28. Жаліло Я. Економічна стратегія як категорія сучасної науки. //Економіка України. – 2005.- №1.- С.19 -27

29. Закон України «Про Туризм» // «Офіційний вісник України». – №50. – 2003 р.

30. Исикава Каору. Японские методы управления качеством / Пер. с англ. – М.: Экономика, 1998. – 215с.

31. Капіщенко Г. Стратегічний менеджмент. - К.:Знання, 2000. – 56 с.

32. Керівництво по складанню таблиць «Витрати-випуск» / Пер. з англ. Російське статистичне агентство. Нью-Йорк: ООН, 1999.

33. Кодекс Законів про Працю. zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=322-08

34. Корнійчук Л. Економічне зростання і сталий розвиток/Економіка України №3, 2008, с. 84-91.

35. Красильщиков В.А. Вдогонку за прошедшим веком. – Москва, 2002. - С.129-130.

36. Крючкова І. Аутсайтери і лідери. Ціна п'ятивідсоткового економічного зростання в Україні // Дзеркало тижня. – №29 (608). – 2006.

37. Крючкова О.Н., Попов Е.В. Классификация методов ценообразования // Маркетинг в России и за рубежом, 2002. – №4.

38. Куделя П.О. Вища школа регіону як об'єкт соціального управління: Монографія. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2002. – 272 с.

39. Кузнецов В. Социология безопасности. - Москва, 2003. – 272 с.

40. Кутузов М.А. История тарифообразования. Бесспорная оплата.
<http://www.fstrf.ru/intrest/2>

41. Кучма Л.Д. Про найголовніше. – К.: 1999. - С. 6-7.

42. Левченко О. Якість трудового потенціалу як визначальна умова конкурентоспроможності робочої сили // Україна: аспекти праці. – 2005. - №6. - С. 12-16.

43. Леонтьев Ст. і ін. Дослідження структури американської економіки. М.: Держкомвидаг. - 1958.

44. Липсиц И.В. Коммерческое ценообразование. — М.: БЕК, 2000.

45. Лука О. Регулювання експортно-імпоротної діяльності з урахуванням порівняльних переваг сільського господарства України: Дис. канд. екон. наук: 08.02.03.- Національний аграрний університет. - К., 2004 -182 с.

46. Ляско В. Стратегическое планирование как ключевой фактор глобального экономического развития // Международная экономика. – 2006. - №3. – С.29-43.

47. Макконел К.Р., Брю С.Л. Экономикс. Т.2. М., «Республика», 1992, с.400.

48. Методичні рекомендації з прогнозування показників таблиць «витрати-випуск» (міжгалузевого балансу). – К.: Мінекономіки України. 2005. - 80 с.

49. Минцберг Г., Куинн Дж.Б., Гошал Л. Стратегический процесс.- СПб., «Питер», 2001. - С.38-40.

50. Мінасян Г. Алгоритми узгодження міжгалузевих прогнозів / У кн.: Програмно-цільовий підхід в плануванні розвитку галузевих комплексів. Новосибірськ: Наука, 1979.

51. Мэнкью Г.Н. Принципы экономики. Пер. с англ. - СПб., 1999.

52. Николаєва І.Г. Аналіз і прогноз міжгалузевих зв'язків. М.: Економіка, 1981.
53. Ноздрєва Р.Б. Основные методы ценообразования японских фирм // Маркетинг. — 1995. — №2. — С. 40—57.
54. Опеньшев С. Зарубежный опыт государственного аграрного протекционизма // Международный сельскохозяйственный журнал. -2004-№1. - С.3-8.
55. Педос М. Торгові партнери України. - К.: 1998. -129 с.
56. Перехідний період в Україні та в Росії. Політика, економіка, етносоціальні процеси // Конференція українських і російських випускників освітніх програм США.— К., 1999.— С.121-138.
57. Подплетний В.В. Підходи до визначення джерел та напрямків фінансування відтворення робочої сили // Наукові праці Донецького державного технічного університету. Серія: економічна. Випуск 34. — Донецьк, ДонНТУ, 2001. — С.131-137.
58. Політологічний енциклопедичний словник: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. — К.: Генеза, 1997. —340 с.
59. Попов Е.В. Теория маркетинга. — Екатеринбург: ИПК УГТУ, 2000.
60. Попова В.В. Міжгалузеві орієнтири розвитку в Україні // Статистика України. — 2007. - №3. - с.44-50.
61. Приходько Т.І. Міжгалузевий баланс як метод визначення цінових та структурних деформацій в економіці України // Економіка та прогнозування. — 2000. - №1. - С. 59-69.
62. Прогнозування і розробка програм: Метод. посіб./ В.Ф. Бесєдін та інші; за ред. В.Ф. Бесєдіна. — К.: Наук. світ, 2000 — 468 с.
63. Про стратегію розвитку України: до розробки проекту «Україна — 2010» // Стратегічна панорама, №1-2. — 1998.
64. Райхлин З. Основы экономической теории. Макроэкономическая теория ВВП (кейнсианский подход). — М., 1997.
65. Родионова А.Н., Руднева Ю.Р., Пашин С.Т. Методы расчета цены на новый товар // Маркетинг в России и зарубежом. — 2001. — №2. — С. 34—45.
66. Самуэльсон П. Экономика. М., «Прогрес», 1964.
67. Сітнікова Н.П. Стратегічні документи соціально-економічного розвитку: міжнародний досвід і орієнтири для України / Економіка України: макропроблеми розвитку: колективна монографія. / Відп. ред. В.Ф. Бесєдін, А.С. Музиченко. — К.: НДЕІ, - 2008. — С.17-33.
68. Скибінський С. В., Іванова Л. О., Моргун О. Ф. Маркетинг готельних послуг. — Л.: Видавництво Львівської комерційної академії, 2000. — 246 с.
69. Слепов В.А. Попов Б.В. Вопросы комплексного подхода к ценообразованию в новых экономических условиях. — М.: Система, 1994.
70. Солошенко М.В. Контрактно-ценовая политика в маркетинге: <http://www.marketing.spb.ru/read/kurs/index.htm>
71. Спецвыпуск. Внешняя торговля // Бизнес, 2000, №15.
72. Статистичний щорічник за 2001 рік / Держкомстат України: За ред. О.Г. Осауленка. — К.: Консультант. 2002. - 592 с.
73. Статистичний щорічник за 2006 рік / Держкомстат України: За ред. О.Г. Осауленка. — К.: Консультант. 2007. - 576 с.
74. Стоянова Е.С. Финансы маркетинга. — М.: Перспектива, 1994.
75. Стратегія економічного та соціального розвитку України «Шляхом європейської інтеграції» на 2004 — 2015 роки // www.zakon.rada.gov.ua/signal/strateg.Pdf.
76. Терещенко С.Основи митного законодавства України: Питання теорії та практики зовнішньоекономічної діяльності. - К.: ЗАТ «Август», 2001. — 442 с.
77. Тертичка В.В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. — К.: Основи, 2002. — С. 197-199.